

nov-dec-jan 2017
Driemaandelijks
Afgiftekantoor
OOSTENDE Centrum
P 91 30 37

PB-PP |
BELGIE(N) - BELGIQUE

DE MOHIKAAN

Lac MUNKAMBA KASAI 6 JULI 1960

**Ledenblad en nieuwsbrief
Vriendenkring
West - en Oostvlaamse
Koloniaal en Missionarissen**

V.U. Bob Vanhee - Visserskaai 45/3.2 - 8400 Oostende
bobliv@skynet.be tel. 059/266167

Congo. brousse

BLADWIJZER " DE MOHIKAAN " nr 5/2016 – NOVEMBER –DECEMBER.

- 1) - Kaft: Munkamba- meer in de Kasai - 6 juli 1960 –de Apocalypse.
- 2) –Bladwijzer + overschrijvingsopdracht : lid + abonnement 2017. (1 zie hieronder)
- 3) –Woordje van " Chef Mohikaan Bob Vanhee.
- 4) - Editoriaal "Macht " door hoofd-redacteur Boudewijn Eggermont.
- 5) –Faux bruits au Rwanda door Boudewijn Eggermont.
- 6) - idem
- 7) - idem
- 8) - Belgische ontwikkelings – samenwerking door Willy Alenus.
- 9) – idem
- 10) - Groepsfoto "Blanke Vrouwen in Congo " 23 oktober II. Oostende.
- 11) – idem
- 12) - Ons benefiet- ' Moambefeest' van Missie-zondag op 23 oktober II.
- 13) – "De Krant van West-Vlaanderen " over ons door Bliet Vermeire
- 14) –Brexit –Mau-Mau – een verband ? door Boudewijn Eggermont.
- 15) –idem
- 16) –"Congo aan de Dender " door Eddy Merveillie.
- 17) –idem
- 18) –Bijdragen-lijst van onze steunende leden voor het werkjaar 2016.
- 19) –Ons lid Willy Guidé (Beernem) vertelt over zijn Stanleyville trauma van 1961.
- 20) –Kerst- Eindejaarsgedicht " **KAARSEN DRUIPEN** " van Gil Claes-Smeets.

VOLGENDE MOHIKAAN VERSCHIJNT IN FEBRUARI 2017.

We beschikken over een aangroeiende lijst artikelen, foto's en bijdragen:

- " Per moto van Luik naar Congo en terug " door Eddy Merveillie.
- " Overstekend loslopend wild " door Jaak De Meester.
- " Mohikanen in het voetlicht": Mia De Decker en Andrea Smis.
- in " soap afleveringen" : Voettocht naar Compostella –L.Vyncke en M.Maertens.

1)- een dertigtal leden betaalden nu al spontaan hun bijdrage lidmaatschap voor 1917.

Hiervoor dank. Ze vinden uiteraard geen betalingsopdracht ingesloten!

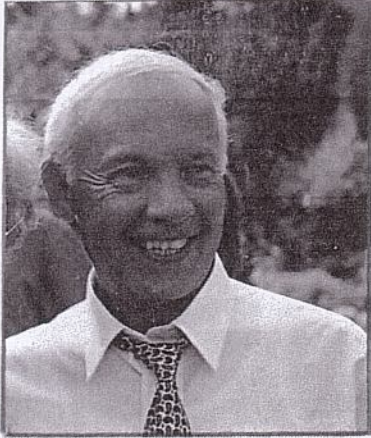
2)- als bijlage voor deze eindejaars MOHIKAAN n° 5, vindt U een kleurrijk aanbod van WENSKAARTEN en KALENDER 2017 uitgegeven door de NGO KISANGANI vzw. die door ons gesteund wordt. Magda Nollet –Vermader is de W.Vlaamse. 'antenne ': tel 051/25 19 01. ←

Het exclusieve beeldmateriaal is van Congolese kunstenaars en fotografen !

Een belletje voldoet als bestelling. Betalingsformulier zal bij verzending bijgevoegd zijn.

DEZE NIEUWSBRIEF IS UITGEGEVEN DOOR DE FEITELIJKE VERENIGING
VRIENDENKRING WEST-EN OOSTVLAAMSE KOLONIALEN EN MISSIONARISSEN
Secretariaat: Visserskaai 45 –B3 -8400 Oostende- [www. De-mohikaan.jouwweb.nl](http://www.De-mohikaan.jouwweb.nl)

GEWOON LID JAARABONNEMENT € 15- - STEUNEND ERELID JAARABONNEMENT € 25
TE STORTEN OP REKENING ROBERT VANHEE BE 50-9730-3024-3018

Het woordje van de Mohikaan chef

Wie schrijft, die blijft....

Maar wat nog belangrijker is:

WAT beschreven wordt BLIJFT OOK!

*Met dank aan de 40 Mohikaan-dames die mij
hun Congo herinneringen toe vertrouwden.*

Als het jaar bijna om is, hebben we alleen maar eventjes tijd om te zeggen dat het weer veel te snel is gegaan....

Toch een korte terugblik op ons negende werkjaar 2016.

Onze kas kende een gezonde start dank zij de bijdragen van maar eventjes 125 steunende leden (zie bladzijde 18). Indien dit zich herhaalt, dan kunnen we grote plannen smeden voor 2017!

Hoewel onze gemiddelde leeftijd 86 jaar geworden is, waaronder 31 negentigers en dat een derde van hen buiten West-Vlaanderen leeft, toch krijgen we volle zalen op onze feesten: 106 op onze Dipenda BBQ van 23 juni en 160 aanwezigen op de benefiet-moambe van 23 oktober II.

Ons trimestrieel ledenblad met beklijvende editoria's zat dit jaar vijfmaal in uw bus. Indien er genoeg tekst binnenkomt, gaan we misschien voor een twee-maandelijkse uitgave.

Met 10 kanjers van boeken, samen 6.000 bladzijden, ben ik een beroeps-herinneringen - sprokkelaar aan het worden. Als kers op de taart, als 'gat' in de markt, kwam het fameuse vrouwenboek (een ideaal eindejaarsgeschenk voor het Congo-nageslacht (zie blz. 10-11 en 13) en toch ... heb ik nog twee heel bijzondere boeken in de maak...

Volgend Mohikaan ledenblad komt, bij leven en welzijn, einde februari 2017. Dan haal ik onze plannen boven voor het jaar 2017. Wat vast ligt is onze tiende Dipenda BBQ op 30 juni.

Ter vervanging van de door iedereen afgeraden receptie en filmnamiddag van 7 of 10 januari, komt half april, een "meer weerbestendig en realistischer" *lente-feest*. Kijk dus maar uit!

Voor het nieuwe jaarwensen wij jullie:

Tijd om van kleine dingen te genieten en rust om stil te staan bij mooie momenten,
sterkte om tegenslagen te overwinnen en vriendschap om je hart te verwarmen,
humor om wat somber is te kleuren en een glimlach om elke dag mee te beginnen.

... een meer verstaanbare West-Vlaamse versie:

OYMOLEUTÉT OYMOCHANSÉT OYMOGOESTÉT OYMOCHANSÉT

OYMOGINAMBRASÉT OYMOUPTIETRUSTÉT OYMOGINAMBRASÉT

OYMOGINMOEITÉT OYMOGEZOENDZIET ÉN OTMOBLUFTDEUREN IN 2017

EDITORIAAL: ZUCHT NAAR MACHT

Onze gewezen kolonie is weer eens ten prooi gevallen aan strijd om de macht. De Afrikanen en die van het Midden-Oosten geven de indruk een meer extreme interpretatie te geven aan het machtsgevoel dan wij. Onze geschiedenis staat ook wel bol van strijd om de macht. Maar toch in Afrika en het Midden-Oosten is er een intensiteit te bespeuren in het streven naar macht die een stapje hoger ligt dan in Europa. Toch zeker vandaag. Zo stellen we vast dat in het Midden-Oosten de strijd tussen Sjiieten en Soennieten een kwestie is van leven of dood. Hoe anders uit te leggen dat de Syrische Christenen verbeterd meevechten met Bashar Assad die wij, ook zogenaamde christenen, nochtans moeten verafschuwen? In die streken geldt de mantra: *the winner takes all*.

Als Joseph Kabila met zijn bevoorrechte klik rond hem zich tegen de grondwet in vastklampt aan de macht en een derde mandaat wil versieren, dan is dat uitsluitend om de hand te kunnen houden op de beperkte vetpotten van Congo. Die vetpotten verliezen voelt aan als de marteldood sterven. Je kan nu de vraag stellen: waarom nog verkiezingen organiseren? Een andere president doet het geen haar beter dan de vorige. Als er een betere opduikt zoals de gouverneur van Katanga, wordt hij onmiddellijk grondig uitgeschakeld met de hulp van een corrupt juridische apparaat.

In Zimbabwe is Robert Mugabe aan de macht sinds 1979 en ondanks zijn 93 jaar voelt hij zich nog fit genoeg om het land te besturen. Het resultaat van zijn beheer is vanuit ons standpunt geen succes te noemen maar wat wij denken heeft toch geen belang. In de tijd dat Zimbabwe nog te boekstond als Zuid-Rhodesië was het de graanschuur voor Afrika. Nu kampt het land om de hoofdprijs van het armste land met Congo. De Britten stapten op in 1965 en Ian Smith riep de onafhankelijkheid uit. Dat kon natuurlijk niet. Eens aan de macht deed Mugabe onze Mobutu na die Congo in de dieperik duwde door zijn door Mao geïnspireerde Zaïrisatie. Mugabe nam het land van de blanke boeren af en gaf ze aan zijn vriendjes. De rechte weg naar de afgrond.

Paul Kagame, eerst generaal van het Tutsi-leger, oefent in Rwanda sinds 1994 een dictatoriale macht uit in een zogezegd democratische republiek. De Tutsi die eeuwenlang geschaard stonden rond hun Mwami, hebben hun Mwami Kigeri V, die ze in juli 1959 zelf aangesteld hebben, wandelen gestuurd en het koninkrijk omgevormd tot een republiek. Wie heeft al één woordje kritiek gehoord over Kagame die in alle rust de grondstoffen van Kivu blijft plunderen en waar een ongepast woordje kan leiden tot een ongewild verkort bestaan op deze wereld? Voor kritische inwoners wordt de slagzin gebruikt: *vous êtes un génocidaire*, al heb je er niets mee te maken en dan kan je alle hoop laten varen, om Dante Alighieri na te praten.

In Burundi strijdt de huidige Hutu-president Pierre Nkurundiza ook verbeterd om president te blijven. Hier zijn de omstandigheden wel anders en specifiek. In Burundi woedt de niet aflatende etnische strijd tussen Hutu en Tutsi waarvoor al honderdduizenden doden gevallen zijn. De Tutsi van Burundi worden gedurig aangespoord door de Rwandese Tutsi om de Hutu de macht te ontfutselen. De Hutu hebben voldoende ondervinding van het Tutsi-beheer dat ze er zich niet zo maar bij neerleggen. Het zal er dus nog lang onrustig blijven want de Tutsi zijn ook niet van aard om zich bij democratische regels neer te leggen. Het gekende drama in 1994 van Rwanda is een extreem schoolvoorbeeld hoe een hele bevolking tot onmenselijkheid gedreven wordt uit wanhoop.

FAUX BRUITS

In Rwanda zijn de Tutsi de specialisten van de "faux bruits". Altijd geweest. Om enkele voorname te vernoemen: toen mwami Rudahigwa Mutara III overleed in het hospitaal van Usumbura in juli 1959 dan waren het de Belgen die hun koning vermoord hadden. Op april 1994 werd verklaard dat de Belgen het vliegtuig met de Hutu-president Habyarimana uit de lucht hadden geschoten. Het laatste uitvindsel is dat de Belgen de oorzaak zijn van de verschrikkelijke genocide die volgde op het neerhalen van het presidentieel vliegtuig waarin ook de Hutu-president van Burundi zat. Allemaal uitsluitend de schuld van de Belgen natuurlijk. Waarom: wij zijn de aanstokers van de haat tussen de Tutsi en de Hutu. Volgens de Tutsi heerste sinds eeuwen in Rwanda een sociale rust en totale vrede tussen de drie rassen: de Tutsi veehouders, de Hutu landbouwers en de Twa jagers en pottenbakkers. Wij, Belgen, hebben die vreedzame maatschappij intens verdeeld om beter te kunnen heersen. Hoe hebben we dat gedaan? Door in het identiteitsboekje van iedereen zijn etniciteit te vermelden. Die administratieve vermelding, die enkel aantoonde wat iedere inlander pertinent wist, volstond dus, volgens onze aanklagers, om bijna 1 miljoen mensen de dood in te drijven. En aangezien in de wereld 99,99999 % van de bevolking geen benul heeft van de werkelijke toestand in Rwanda wordt deze prietpraat geloofd omdat hij verspreid wordt door Afrikanen die schijnbaar veel betrouwbaarder zijn dan die afschuwelijke koloniale.

Hebben wij dan helemaal geen invloed gehad op de gebeurtenissen? In 1952 hebben wij de lont aan het vuur gestoken die de grote brand van 1994 ten gevolg had. De commissie van de UNO die de voogdijgebieden onder haar bevoegdheid had, gaf ons de opdracht in 1948 democratie in te voeren en het land naar onafhankelijkheid te begeleiden. Het woord 'democratie' in Afrika en het Midden Oosten is echter dynamiet van de nobelste kwaliteit. Al deze landen zijn immers sinds lang autocratisch bestuurd en meestal door een minderheid die de scepter zwaait en alle voordelen van de macht naar zich toe trekt. De meerderheid ondergaat hun lot gelaten tot beseft wordt dat democratie ondersteund wordt door de internationale instellingen. Steeds schijnt de impuls wel van elders te komen. In Rwanda brachten de Belgen het principe van vrije verkiezingen binnen door het decreet van 14 juli 1952. In Syrië zijn de Saoudi's aan het stoken geweest, in Irak waren het de Amerikanen, in Libië de Fransen. Wij deden het vreedzamer en in uitvoering van de orders die we van hoger hand gekregen hadden. De gewestbeheerders moesten de bestaande inlandse instituties, dus het koningschap, de Tutsi-chefs, Tutsi-sous-chefs en de heersende gewoonten respecteren. We pasten de regels toe van het 'indirect regeren', dus langs de Tutsi om en hoopten door met hen gedurig samen te werken, we hen zouden kunnen beïnvloeden en de meeste onrechtvaardigheden tegenover de landbouwers milderen. Een allereerste tussenkomst bestond er in mwami Musinga in 1920 zijn eeuwenoud recht op leven en dood af te nemen. En kwaad dat hij was. Het kwam nooit meer goed. De afhankelijkheid van de boeren van de Tutsi hebben we wel kunnen verzachten door de toebedeling van de koeien (afschaffing van de ubuhake) er door te krijgen zodat de Hutu-boeren minder afhankelijk werden van de Tutsi.

De Tutsi, afkomstig uit de streken van Ethiopië en Somali, waren langs de boorden van de Nijl afgezakt naar het zuiden, steeds op zoek naar gras voor hun lang-hoornige koeien. Ze stopten aan de bronnen van de Blauwe Nijl die ontspringen in Rwanda-Burundi. De lokale Hutu-koninkjes die elk heersten over enkele heuvels werden gemakkelijk overwonnen en hun edele delen in een zakje aan de royale trommels 'Kalinga' gehangen. Wie Kalinga bezat was koning.

Al in 1907 schreef de hertog van Mecklenburg aan keizer Willem II dat in Rwanda en Burundi, toen nog een onderdeel van hun kolonie Duits-Oost-Afrika, een koningschap bestond dat geleid werd door een absolute en onbepaalde autocratie. Toen de Hutu Dominique Mbonyemutwa president was van Rwanda, vroeg zijn zoon Shingiro waarom hij verkoos Hutu te blijven ofschoon hij nu de kans had, gezien zijn sociale positie, zich te "*anoblir*", zich dus in de adelstand te laten verheffen en Tutsi te worden. Mbonyemutwa antwoordde dat hij er geenszins aan dacht zijn origine te verloochenen.

De Rwandese bami (meervoud van mwami) gingen regelmatig op plundertocht. over de grenzen. De gevangen Tutsi-vrouwen werden concubines en de Hutu-vrouwen werden dienststers. Om een Tutsi-vrouw te doen plaats nemen naast een Hutu-vrouw, was zware druk nodig van de blanke om ze tot redelijkheid te brengen. Voor blanken was dat geen probleem. Voor een zuivere Tutsi was dat een moeilijke te verteren vernedering.

Athanaze Makuza, gediplomeerde Hutu van Lovanium maakte in 1956 een grondige studie over de grondeigendom in Rwanda. Zijn omstandig werk begint als volgt: "*Le Ruanda: un peuple, trois races. Batutsi, Bahutu, et Batwa.*" en verder: "... Avant l'occupation (coloniale), le peuple Ruandais se composait de trois groupes ethniques relativement distincts: les batwa, les bahutu et les batutsi. ... Dans notre hiérarchie semi-féodale, après les batwa viennent les bahutu qui constituent environ 80% de la population globale et sont comparables aux vilains et aux roturiers de l'Europe romaine et médiévale.... Au sommet de l'échelle se situe l'ethnie hamite des batutsi. Ceux-ci s'occupent surtout du gros élevage et du commandement politique du Royaume". Makuza toont duidelijk de verschillen aan in het oud gewoonterecht tussen de Tutsi en de Hutu en hoe deze laatste onrealistische door de Tutsi-leenheren werden beroofd van hun rechten en goederen. En aangezien alle rechters Tutsi waren, was de uitslag op voorhand gekend. Een laatste toevlucht was de blanke overheid.

Die zelfde Makuza, tijdens een toespraak ter gelegenheid van het bezoek van de stichter van het gewest Kibuye, Reisdorff, sprak de lof uit over het optreden van de blanken: "*C'est grâce à cette crème d'élite européenne, toujours soucieuse d'écarter tout ce qui sépare et de favoriser tout ce qui rapproche...*". Hutu-taal en Tutsi-taal is fundamenteel tegengesteld maar een Hutu wordt niet geloofd en een Tutsi altijd. Zoals de koloniale ook nooit geloofd worden.

De eerste hervormingen gebeurden in 1917 door de resident van Rwanda, majoor Declerck die door zijn schrijven n° 791/A/53 verordende: 1° iedere Tutsi die de oogst van een Hutu afneemt, zal deze in dubbel aan de Hutu terug geven. 2° als het vee van een Tutsi de beplantingen van een Hutu beschadigt zal hij als schadevergoeding het dubbele van de aangebrachte schade betalen.

Mwami Musinga die in 1931 afgesteld werd omdat er geen samenwerking mogelijk was, schreef een brief aan zijn dochter prinses Mushembugu die zinnens was christen te worden. Enkele uittreksels uit die fameuze brief: "...J'ai maudit quiconque qui parmi mes enfants se fera chrétien. Si l'un d'eux le devient, qu'il soit impuissant et si c'est une fille, fesse le ciel qu'elle n'enfante jamais. Qu'il ne trouve le laitage ni chez le serf, le muhutu, ni chez le seigneur, le mututsi." Als de koning zelf zulk verschil maakt in de jaren 1920, wat hebben wij er dan mee te maken? Wij zouden dus het probleem Hutu-Tutsi uitgevonden hebben?

Als een blanke vrouw bewonderend een 'mututsikazi' genoemd werd, was dat zeer flatterend. In de volksmentaliteit al wat mooi, verstandig en met autoriteit omgeven was, was Tutsi als tegenstelling met de Hutu. Bij de geboorte van een blank meisje dat gedurende enkele maanden een ietwat groot hoofd had, was de reactie van de boy: "*Quand elle était toute petite, avec sa grosse tête, je me disais quelle n'était pas belle, qu'elle était Hutu. Maintenant, elle a changé, elle est bien plus belle: elle sera Tutsi.*" Onnodig te benadrukken dat deze boy zelf een Tutsi was.

Volksspreuken vertalen meestal de wijsheid van een volk. In Rwanda eveneens. Zo b.v. een Hutu-spreuk: "*Si tu domnes une place dans votre hutte à un Tutsi, très rapidement tu te trouveras dehors (expulsé) et lui dans ton lit.*"

Het besef van de ondergeschiktheid van de Hutu-bevolking werd in stilte aangewakkerd door Hutu-leiders als Gregoire Kayibanda. Dat gebeurde achter onze rug. Dat besef brak vlug door voornamelijk door de proclamatie van het Hutu-manifest van 1957. Daarin werd gesmeekt aan de blanke overheid een einde te stellen aan de dominantie van de Tutsi en de onrechtvaardigheden die ze oplegde aan "*le petit peuple*". Tijdens de onrealistische akkoorden van Arusha dachten onze bewindvoerders dat de Tutsi voldoende intelligent en soepel waren om de macht te delen met de Hutu. Kinderachtige naïviteit door onwetendheid. Naar ervaren blanken die Rwanda door en door kenden werd natuurlijk niet geluisterd. Een herhaling wat destijds in Congo gebeurde.

Op 9 oktober 1959 verscheen het programma van de Parmehutu, de politieke partij van de Hutu als volgt geformuleerd: "*L'objectif national poursuivi par le parti du mouvement de l'émancipation hutu ... impliquant l'abolition de l'hégémonie actuelle d'une race.... Le Parmehutu rejette la coutume traditionnelle de féodalité, de servage pastoral et de corvées serviles qui soumet les bahutu à la domination tutsi à l'égard du peuple conquis; cette féodalité a permis au colonisateur tutsi de dominer son colonisé hutu*". Toen een commissie van de ONU een rondreis maakte door Rwanda om ons werk te controleren, waren ze stom verbaasd toen ze langs de wegen massa's Hutu zagen staan met enorme plakaten met als opschrift: "*Délivrez nous du colonialisme Tutsi.*" en nog onbegrijpelijker: "*Vive les Belges*". Het rapport van deze UNO-commissie erkende toch dat de problemen tussen Hutu en Tutsi te wijten waren aan de oude feodale structuur van het land en niet het gevolg was van de tussenkomst van de Belgen.

Als reactie op het manifest van de Hutu publiceerde de top van de Tutsi provocerende teksten: *"Puisque nos rois ont conquis les pays des Bahutu en tuant leurs roitelets et ont ainsi asservi les Bahutu, comment maintenant ceux-ci peuvent-ils prétendre être nos frères?"*. Deze kernachtige woorden geven de ware aard van de Tutsi duidelijk weer. En de Mwami zweeg jammerlijk.

De eerste juli 1963, de eerste verjaardag van de onafhankelijkheid van Rwanda, verscheen een nieuw manifest van de Hutu: *"Reportons nous au début des années 1950. Au Rwanda sévit un régime féodal raciste, un régime où l'injustice et la force de loi et où l'homme exploite l'homme impunément et sans pitié... Le pouvoir et la richesse sont entièrement réservés à une race; celle-ci minoritaire mais rusée et sans scrupules, implante sa domination par un système compliqué de servitudes pastorales..."* Het manifest eindigt met de bewering: *"Ce régime féodo-colonialiste essentiellement basé sur la race sera plus tard détruit par une révolution essentiellement sociale."*

Het hoger bestuur in Rwanda bestond uit 45 chefs: 45 Tutsi, 0 Hutu, 0 Twa. De Mwami Rudahigwa verklaarde met klem: *"Pas de chef Hutu dans mon royaume"*. Na de mislukking van een poging tot opstand van de Hutu in het jaar 1890, verklaarde de toenmalige Mwami: *"Vous travaillerez pour le Mututsi pendant le jour et pour vous-même pendant la nuit."* Toen waren nog geen blanken in de buurt. De Duitsers zijn Rwanda binnen getrokken in 1895 en wij in 1916.

Het basis-probleem in Rwanda was dat in een zwaar overbevolkt land, de grond en de weilanden toebehoorden aan de Mwami die vrijelijk er over beschikte en ze verdeelde aan zijn trouwste Tutsi-volgelingen. Door gebrek aan grond kon de landbouwer zijn familie onvoldoende voeden. 'De Hoge Raad van het Land', volledig overheerst door Tutsi, proclameerde op 18 september 1957: *"le Conseil établit que l'igikingi (weilanden) appartient à la vache et ne peut être donné au cultivateur"*. Prins Rwangombwa kwam tot het besluit: *"La vache est supérieure à la houe"*. Als de Hutu, na lang aandringen, dan toch een stukje grond kreeg, dan was dat tegen een onredelijke vergoeding. De blanke overheid had niet de bevoegdheid tussen te komen in dit fundamenteel probleem. Als tijdens een vergadering van de Algemene Raad van Ruanda-Urundi vice-gouverneur generaal Jean-Paul Harroy durfde zeggen dat er een probleem was in Rwanda tussen Hutu en Tutsi, was de reactie van de mwami: *"de quoi il se mêle celui-là?"*.

En toch worden wij beschuldigd de oorzaak te zijn van het Tutsi-Hutu probleem terwijl we steeds gepoogd hebben de spanningen te milderen. De Tutsi schijnen het principe toe te passen dat als je beschuldigt met grove leugens en valse argumenten, moet je steeds extreem te werk gaan zodat de tegenstander uit zijn evenwicht gehaald wordt. Dat lukt dus wonderlijk wel omdat de Belgische bevolking open staat voor kritiek op haar kolonialen. Ze heeft ook nooit iets anders gehoord.

Paul Kagame, eerst rebellen-generaal en daarna president voor nog vele jaren in een zogezegd democratisch Rwanda, houdt het land in een wurggreep. Als Rwanda het inderdaad beter stelt dan vele andere Afrikaanse landen en men de foto's ziet van de machtige gebouwen in Kigali wekt dat bewondering op. Dat is dat even vergeten dat Rwanda een overbevolkt straatarm landje is met een weinig cassiteriet en enkele thee-aanplantingen tegen het Kivu-meer en waar de talrijke koeien in een uitstekende bui moeten zijn om toch een twee liter melk per dag te willen leveren. Sinds 20 jaar is Rwanda echter druk bezig in de Kivu-streek de Congolese grondstoffen aan het plunderen met de noodzakelijke coltan als topper en goedverdiener.

Paul Kagame weet dat hij zich alles kan veroorloven omdat hij de zware hand van de VS boven hem voelt. In Uganda geboren spreekt hij vloeiend Engels. Maar dat lijkt toch onvoldoende. Zou Wikipedia de uitleg geven? Als in Washington DC en New York geloof gehecht wordt aan de bewering in Wikipedia dat de Tutsi afstammelingen zijn van twee pre-talmud stammen uit Israël, Judah en Dan, kan men beter begrijpen dat de Tutsi over een machtige beschermheer beschikken. Professor Filip Reyntjes is uniek met zijn zware kritiek op Kagame. In zijn boek *"Political Governance in Post-Genocide Rwanda"* geeft hij een grondige beschrijving van het huidige bestuur in Rwanda. Het leest als een horror-boek. Hij schreef het in het Engels en gaf het uit door Cambridge University Press 32 Avenue of the Americas, New York in 2013. Niet toevallig.

Iedere Belg lijkt te geloven dat wij Congo leeg geplunderd hebben zodat het vandaag één van de armste landen van de wereld geworden is en dat we in Rwanda en Burundi de dood van miljoenen mensen veroorzaakt hebben. En toch beweren die Belgische kolonialen goed te slapen en een gerust geweten te hebben. Zijn wij dan toch onmenselijke zoals de linkse kerk beweert?

BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING – MISSION IMPOSSIBLE – TANZANIA – 1979 – 1990 – 1999 – MV BUKOBA – MINISTER ZONDER GRENZEN

Mijn artikel in De MOHIKAAN van 1 juni 2016 m.b.t. mijn wederwaardigheden als Hoofd van het project "Formaton et Perfectionnement des cadres" in Burundi (1963 – 1968), terwijl Generaal Edouard HENNIQUIAU Ambassadeur van België was, had onverhoopt veel succes. Collega's en vrienden waren geschokt omdat ik, in strijd met de verwachtingen, weinig of geen last had (pas op het einde) van de heersende Tutsi- machthebbers, maar des te meer van de Ambassadeur himself, die niet lijden kon dat wie dan ook enig gezag had, buiten zichzelf natuurlijk.

Meerdere vrienden en ex- collega's vroegen mij wat het ergste was dat ik meegemaakt had, aangezien ik toch opdrachten had vervuld in Suriname (voor de V.N. van 1971 tot 1973), in Ivoorkust (van 1975- 1978) en in Tanzania (van 1979 tot en met 1990).

Raar maar waar, het "ergste" gebeurde in 1996 (!) toen ik reeds meer dan vijf jaar met pensioen was en wat mij misschien zou zijn ontgaan als ik de kranten niet had gelezen en niet naar de multimedia had geluisterd en gekeken.

Ik zal jullie nieuwsgierigheid niet langer in de ban houden. Toevallig of niet, - van 1979 tot 1990 (tevens de tijd van mijn verblijf in Tanzania), had het Algemeen Bestuur Ontwikkelings-samenwerking aan het Marsveldplein in Brussel, in feite ons Ministerie van Ontwikkelings-samenwerking, een miljardenprogramma op stapel gezet, dat essentieel was gericht op de bouw en het droogdokken van veerboten en drijvende dokken (twee) op de immense binnenzeeën, groter dan België, - het Victoria-meer (Mwanza) en het Tanganyika-meer (Kigoma). Het Malawi-meer werd "en portefeuille" gehouden. Het totale programma werd gefinancierd door het Belgische Delcredere- Instituut ("Buitenlandse Handel") met een "lening van Staat tot Staat".

De totaliteit van de enveloppe ben ik vergeten, - onze *counterpart*, de eigenaar van alles wat toen in Tanzania navigeerde op de meren, was de TANZANIA RAILWAYS CORPORATION, een overheidsbedrijf. De Belgische Staat, met name DELCREDERE en ABOS, hadden een contract afgesloten met de voor deze gelegenheid opgerichte BELGIAN SHIPBUILDERS CORPORATION, - een tijdelijk samenwerkingsverband van "Scheepswerven Van Langerbrugge, N.V." (Gent), "Fulton Marine, N.V." (Ruisbroek) en "Meuse et Sambre, S.A." (Beez-lez-Namur). Voor de drie kwart van de tijd dat BELGIAN SHIPBUILDERS CORPORATION druk bezig was Tanzaniaanse veerboten te droogdokken en te bouwen (vooral in Mwanza), was Ing. Emiel "Mik" MAINIL onze project manager die, ter plaatse, en administratief, van mij afhing. De Belgische "expats" kwamen rechtstreeks onder het gezag en het bevel van "Mik" MAINIL. De Belgen, de Belgische O.S., hebben al die tijd een demonstratie gegeven van wat een kleine donor wél kan in vergelijking met wat de grote donoren niet konden. Tanzania wemelde toentertijd van de maxi-donors, met de Wereldbank, het IMF en de Scandinavische landen, plus Finland, op kop.

Toen ik, einde 1990 (einde loopbaan), mijn "notariaat" overhandigde aan mijn opvolger, bedroeg de "enveloppe" van de aangegane, lopende, hangende en vraagteken-projecten om en bij de BF 3,5 miljard. Ik noem mijn "mission de coopération" een autonoom "notariaat", omdat het zijn eigen programma had (uitgebroed in de "Gemengde Commissies"), zijn eigen begroting, zijn eigen boekhouding (rechtstreeks verantwoordelijk t.o.v. het Belgische Rekenhof in Brussel.) Alle hulp was project- hulp (met hier en daar wat "saupoudrage" of "parachutage", bij middel van het ter beschikking stellen, bij voorbeeld van de Universiteit van Dar-es-Salaam, van individuele, niet project- gebonden deskundigen.

Tot 1990 had ik de zgn. "programma"- hulp op afstand kunnen houden. Ik had bij mijn collega's, de grote donors (allemaal programma- hulp), teveel dollars naar Zwitserse bankrekeningen voelen verdwijnen, alhoewel ik dit "gevoel" niet kan hard maken.

Tot hier een beknopt résumé van de Belgische Samenwerking met en in Tanzania (1979- 1990). De aandachtige lezer vraagt zich af wat er voor Willy Alenus nog kon misgaan, tussen 1995 en 1999 ? Hij was immers al vijf jaar aan het "genieten" van zijn "welverdiend" pensioen. Afvragen staat vrij, maar de duivel slaapt nooit (Russisch gezegde). In de regering DEHAENE II (1995- 1999) was de Oostendse chirurg dr. Reginald MOREELS (°1949), vooreerst Staatssecretaris, vervolgens Minister van Ontwikkelingssamenwerking geworden. Zijn hoedanigheid van mede-oprichter van de wereldwijd verspreide Niet- Gouvernementele Organisatie, ARTSEN ZONDER GRENZEN, had misschien geholpen dokter MOREELS die aartsmoeilijke ministerpost van samenwerking met de ontwikkelingslanden te bezorgen. Maar mogelijk ook woog door de verwarring die er overal ter wereld heerst (niet bij de Verenigde Naties, voor wie ik heb gewerkt), tussen ONTWIKKELINGSSAMENWERKING enerzijds en HUMANITAIRE HULP anderzijds.

Eén van onze eerste verwezenlijkingen (1979) was de MV BUKOBA, een wat de CMB een "paquebot mixte" noemt, een Victoria-meer veerboot van 850 registerton, met een passagierscapaciteit van 480 reizigers. Hij bleef in Tanzaniaanse wateren en verbond Mwanza met Bukoba. Op 21 mei 1996 had hij (wat de laatste maal zou zijn) Mwanza verlaten met, naar verluidt, 1.000 passagiers aan boord, d.i. voor wie Afrika kent, een bijna normale toestand. Op 56 km van Mwanza reed het schip op de klippen of kapseisde het (de ware oorzaak(en) werd(en) nooit achterhaald) en ging het naar de kroko's, 25 meters diep. Het officiële dodental is 894.

Wanneer dr. MOREELS heeft vernomen dat er één van "onze" schepen was vergaan, is mij niet bekend. Het kan de 22, 23 of 24 mei 1996 zijn geweest. Maar hij had verschillende zaken kunnen doen (behalve mensenlevens redden), - 1) de rapporten opvragen van onze ambassadeurs in Dar-es-Salaam en in Nairobi (Kisumu- haven ligt in Kenya) ; 2) een raad die zijn vroegere patiënten in Oostende hem zouden hebben gegeven (vissers, kustvaarders, kapiteins), onmiddellijk laten uitvoeren door zijn Kabinet, = LLOYDS in Londen opbellen en het attest van "zeewaardigheid" ten name van de MV BUKOBA opvragen, per FAX, om tijd te winnen.

Dat deed dr. MOREELS niet, maar wat hij NIET moest doen, allicht gedreven door zijn humanitaire instelling (?) maar zeker niet door zijn deskundigheid als minister van ontwikkelingshulp, dat deed hij wel. Dat veronderstel ik toch, want het stond toch in het "Nieuwsblad- Sportwereld" en dat vernam ik, tot mijn ontzetting, via het Overzicht van de Binnenlandse Pers van de VRt en van de RTBf, = de wereld kond doen dat hij, dr. MOREELS, uit de scheepsramp van Mwanza, het "misprijzen" (was dat het woord dat hij gebruikte ?) van de ontwikkelingswerkers (was dat het woord dat hij gebruikte ?), t.o.v. de noodlijdende mens in de derde wereld (was dat het woord dat hij gebruikte ?) WEL VERPLICHT WAS AF TE LEIDEN.

Dit is een Afrikaans verhaal en het richt zich tot een Europees lezerspubliek dat vertrouwd is met de Bantoe- filosofie. Er werden duikers ingezet, - die gingen 25 meters diep en, volgens Andrew PURVIS van Mwanza (zie internet), hebben zij het volgende gezien, - "The divers also described a beautiful female angel who forbade them to carry on the salvaton. She asked them to leave the bodies, to rest on the bottom of the Lake. A crocodile, a fish and a snake fed on the drowned.

"Alleen de mtumbula ontbreekt, de blanke die mensen eet. (160606) Willy ALENUS++

DEEL 1 (nieuwe onuitgegeven levensverhalen)

- 1) 'KANYANGE' echtg. Gewestbeheerder Louis Jaspers - Rwanda
- 2) LISEETH echtg. ATA Lucien Hoérée - Oostprovincie
- 3) DAISY VER BOVEN echtg. Gewestbeambte Leopoldstad - Auteur
- 4) CECILE DE RYCKE echtg. Gezondheidsagent - Ubangi
- 5) ANTOINETTE VAN POELVOORDE echtg. Arts - Kwango en Kinshasa
- 6) GABRIELE DUYTSCHAEVER Maatschappij agt - BenedenCongo/OostProv.
- 7) MIA EVERAERT echtg. Hulpveearts - Noord Kivu
- 8) DORINE ECKHOUT echtg. Gew. Beambte - Noord Kasai
- 9) ALICE COPS echtg. Gezondheidsagent - Kwango/BenedenCongo
- 10) BRIGITTE BOUCKAERT echtg. Serge Lux veearts - Kundulungu
- 11) IRIS STAES Zrs van Liefde - Mikalayi Kasai
- 12) IREEN VAN THUYNE Zrs van Liefde - Ewamanga - Ubangi
- 13) GERDA VAN WAMBEKE Zr Gerda Deftinge - Lisala
- 14) ODETE COOLSAET Lekenhelpster - Kajotster - Katanga
- 15) MARIETTE DRUPPEL echtg. KDL-BCK spoorwegen Katanga
- 16) MANJA SCHEURMANN echtg. Prof. Hugo Gevaerts - vzw Kisangani
- 17) MAGDA NOLLET wed. Erik Nolllet Verpleegster Kasai, Kisangani
- 18) ZES ZUSTERS v. MARIA v. Ingelmunster - Kisantu en Ituri
- 19) GHISLAINE DENDALE 'Leopoldstad-Kasai-Katanga-Zuidafrika
- 20) LIEVE VERBRUGGE echtg. Bob Vanhee - Kasai en Lubumbashi

DEEL 2 (heropname van hoofdstukken Boeken 1 tot 6)

- 1) NOELLA DE ROOVER Lerares-Lekenhelpster Universiteit Kananga
- 2) ROSE-ANNE BONNE Verpleegster - Katanga en Kinshasa
- 3) ANNE SEGAEERT wed Dr Paul Wassenhove - UMHK Katanga-Rwanda
- 4) Lucienne VYNCKE wed Paul Devos - Evenaars prov. en Kinshasa
- 5) MARIETTE M'ERTENS wed René Ollieux Otraco/BCK Matadi/Katanga
- 6) PHILIPPE RATHE ZRS ViroFidelis - Verpleegster Kisantu
- 7) MARIE-LOUISE DUHEIN - Zelfstandige-Vleeswarenbedrijf-Kinshasa
- 8) CECILE TEMMERMAN echtg. Agri. Ir Luc DeVisscher - Bwamanda-Lovani
- 9) JULIENNE VAN DER STEEN dochter Zelfstandige-MAS- Kasai
- 10) KRISTIE STAESSEN eg. Jan Scharpe Agronoom - Evenaar+Ituri
- 11) BEA DESCHODT dochter plantage-pensionaat Bukavu-NoordKivu
- 12) DENISE VANDE VOORDE dochter kolonist Kivu-meer - Zuidafrika
- 13) ALINE VAN DEN BROECK lerares middelbaar - Marie-José Elisabethstad
- 14) JACQUELINE VAN DEN BROECK - Humaniora Bukavu- Kilo-Moto mijn.

Op 23 oktober kwamen de 'Mohikanen' weer sa
Het was de traditionele missiezondag en de ben
missionarissen, waarvan twee jonge zusters nog
De pers was ook aanwezig voor een reportage ov
Vlaanderen publiceerde er een vol blad over. (zie

en in hun vaste stek "Groeneveld" te Oostende.
 niet-moambe was ten voordele van de 21 aanwezige
 actief blijven in Kisantu en Popokabaka.
 het "Blanke Vrouwen Boek " en de Krant van West-
 z. 13)

Schenk eens "iets anders" aan familie of koloniale vrienden...schenk boekdeel 1 of 2 of beide!

"Deze vrouwen zijn de laatste getuigen"

BOB VANHEE SCHRIJFT BOEK OVER

VLAAMSE VROUWEN IN CONGO

OOSTENDE De gewezen koloniaal Bob Vanhee tekende aan de hand van getuigenissen, foto's, brieven en dagboeken verhalen op waarbij veertig blanke vrouwen vertellen hoe ze in de vroegere Belgische kolonie geleefd hebben.

DOOR BLIEK VERMEIRE

Geboren Bekegemnaar Bob Vanhee (84) vertoefde van de jaren vijftig tot tachtig samen met zijn vrouw Lieve in de brousse van de provincie Kasai en steden van de provincie Katanga. In diverse overheids- en privé-functies overleefde hij alle woelige tijden.

NAAR DE BROUSSE

Sinds begin deze eeuw woont hij op de Viisserskaai, een realisatie van zijn ultieme jeugddroom. Als stichter van de Mohikanen, een vereniging voor oud-kolonialen, onderhoudt hij veel contact met lotgenoten uit West-Vlaanderen die destijds voor het grote avontuur kozen en naar Congo vertrokken om er een loopbaan uit te bouwen. De Vriendenkring telt nog 420 leden, waarvan de gemiddelde leeftijd 85 jaar is.

"Tot hier toe behandelden al mijn publicaties de geschiedenis van de loopbanen van mannen", zegt Bob. "Het ging daarbij uitsluitend over de mannelijke macho-wereld in de tropen... Tot enkele alerte vrouwen uitriepen: 'Zeg mannen, wij waren daar toch ook!' Uiteindelijk kreeg ik een veertigtal dames aan de praat. De lezer krijgt antwoord op prangende vragen: Waarom gingen zij naar Congo, wetende dat ze daar niet konden of zouden mogen werken? Lieten ze zo maar familie, vrienden en comfort achter om naar de brousse te trekken? In de brousse moesten de jonge moeders hun kinderen naar verre pensionaten sturen. Deze jeugd kon maar drie keer per jaar naar hun ouders op vakantie komen. Men naar België sturen was een andere oplossing..."

JEUGD ZONDER LIEFDE

"Hoewel de religieuze verdienstelijk werk leverden, hebben veel schoolgaande kinderen in Congo de liefde van hun ouders gemist. Het was dikwijls een jeugd zonder een knuffel. Meestal was er geen slager of bakker in de buurt.

Het was dus ook niet evident om vers en gezond voedsel te bemachtigen. Dit lukte toch dankzij de grote solidariteit en het vindingrijke huispersoneel. Dikwijls kampten de vrouwen met eenzaamheid, niets doen en ongedierte. Toch hadden ze een grote impact op het leven van hun echtgenoot want vrouwen brachten rust en kalmte, en velen zetten

objectieve en reële kijk geeft op ons zo verguisd koloniaal verleden. Deze vrouwen zijn de laatste getuigen. Oud-kolonialen blijven trots op hun tweede vaderland Congo. Het doet pijn te zien hoe dit prachtige land verder blijft verloederen", aldus Bob Vanhee.

WAANZINNIGE GOK

Als getuige laten we Bobs echtgenote Lieve Verbrugge (85, geboren in Roeselare) huwde Bob op 7 januari 1959. "Het huwelijk vond plaats op het einde van Bobs eerste vakantie na drie jaar brousseleven in Dekese, ook bekend als *le bague du Kasai*", weet Lieve. "De datum was nauwelijks twee dagen na de bloedige opstand in Leopoldstad die de droom van onze 'voorbeeldkolonie' vernietigde. Na een week in de sneeuw van Zermat in Zwitserland, zetten wij onze huwelijksreis verder op de Congoboot Elisabethville. Het betrof een echte luxe-cruise waarbij de passagiers zich al in Afrika voelden."

"Het afscheid van het Roeselaarse warme nest bij mijn moeder was pijnlijk. Ik volgde Bob blindelings naar het onbekende en... onzekere. Ik liet een prachtige job, familie en vrienden achter. In Matadi werd ons Keverijte gelost en trokken we op weg naar de duizend km verre Kasai-provincie. In het oerwoudgewest Dekese kreeg Bob met Dimbelenge een droombestemming toegewezen. We belandden in een savannestreek met

het prachtige Munkambameer, Luluabourg plage genoemd. Daar maakte ik achttien maanden lang de waanzinnige gok naar de Dipenda of onafhankelijkheid mee. Democratische verkiezingen, een sprong van de Middeleeuwen naar de twintigste eeuw, de brutale terreur van de Lumumbisten, stammenoorlog tussen de Baluba en de Bena Lulua... en Bob die als

ACEC (les Ateliers de Constructions Electriques de Charleroi). Eindelijk weer werk. Tijdens de drie Katanga-Uno-oorlogen ontsnapte ik meerdere keren aan de dood. Na de periode Tshombe kwam Bob in dienst van de Union Minière."

"Ik maakte het allemaal mee, zag ze allemaal komen en gaan: Kasavubu, Kalondji, Tshombe, Lumumba... Vanaf de jaren zeventig zagen we de teleurgang van de kopermijnen en nationalisatie van alle blanke bedrijven. Het geld was waardeloos, er heerste een tekort aan voedingswaren, er was vijandigheid van de arme bevolking, een losgeslagen politie en leger... Wij vonden het stilaan welletjes, namen vrijwillig ontslag en keerden, hoofd omhoog, voorgoed naar België terug."

"Ik ging opnieuw studeren en richtte in Dilbeek het scheepheidsinstituut Jacaranda op. Een dertig jaar durende successtory. Maar, van Afrika geneest men nooit. Congo blijft voor altijd onder ons vel zitten en voor allen die er ooit waren blijft die rode aarde aan het hart kleven. Uiteindelijk keerden we terug naar onze roots en op de Viisserskaai 45 ging Bobs jeugddroom in vervulling", aldus nog Lieve Verbrugge.

"De vrouwen hebben in alle hoeken van het immense Congoland geleefd"

gendarmierie luitenant in de Congolese weermacht ingelijfd werd. Vele blanke vrouwen vertrokken, maar ik bleef. Op 6 juli 1960 brak de hel los in Leopoldstad. Para's werden overal gedropt. Bobs zwarte soldaten bleven trouw. Ik werd geëvacueerd maar zat middenin de schietpartij bij de inname van de luchthaven in Leopoldstad."

KATANGA

"Bob wilde niet naar België terugkeren en geraakte op 11 juli in Elisabethstad. Hij werd er raadgever van Tshombe's onafhankelijk Katanga. Als enige vrouw keerde ik in september terug in een halfbezette B707. Tot in 1975 werkte ik als directiesecretaresse bij

Blanke vrouwen in Congo kost 25 euro per deel (exclusief verzendingskosten) en is te verkrijgen bij Bob en Lieve Vanhee, Viisserskaai 45, b3.2 in Oostende. Meer info op 059 26 61 67 en bobliv@skynet.be

KRANT VAN WEST-VLAANDEREN

VRIDAG 4 NOVEMBER 2016 | 28 blz. | www.kw.be

BREXIT - MAU MAU : EEN VERBAND ?

Midden 2016 werden we dagelijks in de Brexit gedompeld met het steeds weerkerende axioma dat de achtergrond van de Britse vlucht uit Europa te wijten was aan de nostalgie van hun verloren imperium met het bijhorende gevoel voor superioriteit en fierheid. Wij, Mohikanen, geraken onze Congolese nostalgie ook niet kwijt maar we zijn duidelijk veel nederiger dan de Britten. De Britten worden niet bekritiseerd voor hun optreden in hun ex-kolonies, buiten sporadisch een individuele klacht. Wij des te meer. De Britten behouden hun *stift-lip* en krullen de punten van hun snor iets hoger. Wij durven met moeite bekennen dat we ex-kolonialen zijn. Waren wij dan zoveel slechter dan de Engelsen in het beheer van de kolonie?

Wie van ons herinnert zich nog de Mau Mau opstand (1952-1959)? De berichten die ons bereikten in de brousse waren eerder schaars over wat aan het gebeuren was in Kenya. Een gevaar voor overwaaien naar Congo leek er niet in te zitten. We beschouwden dit gebeuren als een puur Brits probleem en dat was het ook. Toen de Britten rond 1890 Kenya begonnen te bevolken waren ze verbaasd zoveel onbewoond terrein te zien. Als eilandbewoners waren ze niet gewoon veel rekening te houden met anderen en beseften ze niet dat grond in Afrika altijd iemand toebehoort, al lijkt dat onwaarschijnlijk. Men spreekt van een misverstand. Dus palmde ze achteloos 28.000 km² beste grond van de 39.000 km² Kikuyu grond in en noemden die argeloos "blanke reservaten".

De Kikuyu vertegenwoordigen een 20 % van de bevolking van Kenya en waren de enige stam om in opstand te komen. Ze hadden wel een ernstige reden hiervoor. 90% van de Kikuyu waren Mau Mau gezind, maar het aantal actieve strijders werd op enkel een 8000 man geschat waarvan er 4.686 of 48% gedood werden door militaire operaties. In 1890 waren er nog slechts een 200.000 Kikuyu over. De Kikuyu stonden dus op het uitsterven door allerlei redenen en voornamelijk de strijd lust van de Masai die zo graag een Kikuyu op de punt van hun gevaarlijke lansen staken. De Britten hebben in feite de Kikuyu gered door ze te beschermen tegen de oorlogszuchtige Masai en een gezondheidszorg te organiseren zodat in 1950 de bevolking al gestegen was tot 870.000 in 1950 en 1.250.000 in 1955 die dan opeengehoopt zaten op de resterende 11.000 km² minder goede grond. Vele Kikuyu moesten door grondgebrek naar de stad trekken en vormden daar een grote troep mistevredenen die open stonden voor de lokroep van de Mau Mau. Nairobi was een Mau Mau nest geworden. De Britten hebben de stad dan met "*Operation Anvil*," grondig gekuist.

De Engelsen hebben een 53.000 man gedeporteerd naar verre gebieden en duizenden in kampen gestoken. Concentratiekampen beheren was geen nieuwigheid voor de Britten die al een pak ervaring opgedaan hadden met diverse concentratiekampen in Zuid-Afrika waar de Afrikaners overhoop lagen met die "rooinek". De Kikuyu kwamen niet verdikt uit die kampen, wat wel het geval was met onze inlandse gevangenen. Wij hadden in Cpngo enkele "camps des rélégués" zoals in Dekese waar veel "évolués" in terecht kwamen omdat ze in de kassa gegraaid hadden. Het waren geen Club Meds, maar veel menselijker dan de Britse kampen in Kenya.

En hoe traden wij op in grondkwesties? Toen dwars door Rwanda een elektrische leiding gebouwd werd door katte-vlugge Italianen, werd een vergoeding betaald aan de boeren of de veehouders voor de povere vierkante meters die ingepalmd werden door de vier poten van de pylonen van de hoogspanningsleiding. Zeg nog dat wij niet eerlijker optraden?

In die omstandigheden ontbrak er in Kenya enkel nog een vuurwerkmaker en dat werd Jomo Kenyatta (1893-1978). Ofschoon hij 15 jaar in Engeland gestudeerd en geleefd heeft en een tijd getrouwd was met een Engelse, schreef hij er zijn opruiend boek: "*Facing Mount Kenya*". In Nairobi stond het te koop in iedere boekenwinkel. Hij propageerde een terugkeer tot de oeroude zwarte magie, besnijdenis van de vrouwen, veelwijverij, geen blanke geneesmiddelen en predikte gewoon een terugkeer tot het barbarisme. De Engelsen grepen niet in en lieten begaan. Onze Mobutu predikte ook een "*retour à l'authenticité*" maar ging bijlange niet zo ver als Kenyatta.

Kenyatta maakte gebruik van een groot gebrek aan onderwijs en stichtte in 1931 een 50.000 onafhankelijke scholen waarin ontevredenheid en communisme verspreid werden. De inspiratie deed hij op in Moskou waar hij een tijdje verbleef en er ferm in de watten gelegd werd. De Engelsen lieten begaan en oefenden niet de minste controle uit. Bij het begin van de opstand in oktober 1952 werden de scholen uiteindelijk gesloten maar de leraren hadden 20 jaar gekregen

om haat tegen de blanken in te pompen. Met Engelse flegma hadden de Britten alles op zijn beloop gelaten onder het motto "*wait and see*". In het beteugelen van oproerkraaiers waren wij ook wel geen haantje vooruit, ook om dat sommigen stevige steun kregen uit het moederland. Minister Buisseret was toch zo fier te kunnen uitkramen: *et moi, j'ai trouvé Lumumba*.

De Kikuyu zijn een volk dat zeer sterk te beïnvloeden valt met zwarte magie. De tovenaars hebben er een enorme macht. De Mau Mau trouw was gebaseerd op 7 eden. De eerste drie eden beperkten zich tot de opname in de gevreesde sekte. De laatste 4 eden hielden de verplichting in een blanke te doden. De inwendige terreur was extreem en uiterste gehoorzaamheid was aangeraden. Wee wie ontrouw was, een opdracht niet uitvoerde of erger een Mau Mau lid aangaf aan de politie. Onze Simbas hadden geen 7 eden nodig om uit de bol te gaan. Lumumba-praat volstond. Ze hadden niet zoals de Mau Mau in Kenya een gegronde reden maar ze hebben wel een 250 blanke en duizenden inlandse doden op hun geweten. De Simbas waren daarenboven en in tegenstelling tot de Mau Mau, zelfstandig en vrij om te doen wat ze graag deden.

Kenyatta werd dan toch aangehouden eind 1952 en verdween voor 7 jaar uit de circulatie. Er werd niet bewezen dat hij de leider van de Mau Mau was, maar werd wel beschouwd als de geestelijke vader ervan. De echte leider was Dedan Kimathi dië "generaal Rusland of generaal China" genoemd werd en de aanvallen op blanken leidde. Hij was een kerel die doet denken aan Lumumba en Soumaliot: verdroeg geen discipline en controle, was gedurig in strijd met zijn leraren en vloog overal buiten. Verbleef één maand in het Engels leger: drinken, vechten en natuurlijk weer buiten vliegen. Hij deed de 7 eden en werd de grote leider tot hij in oktober 1956 gevangen werd. Dat was het begin van het einde van de Mau Mau opstand die nog voortduurde tot Kenyatta in 1959 vrij gelaten werd en de Engelsen verregaande toegevingen deden. De Mau Mau veroorzaakte grote angst tussen de 30.000 blanken van Kenya en de 3.700 planters door afgelegen boerderijen aan te vallen. In totaal werden er slechts 38 blanken en 41 Aziaten vermoord. Dat was wel voldoende om paniek te doen ontstaan en vele duizenden verlieten het land. Een Vlaamse handelaar in ijzerwaren die een winkel had in Bukavu hoorde van de Engelse vlucht, stak zijn zakken vol met ponden en vertrok met een grote vrachtwagen naar Kenya waar hij zijn vrachtwagen vulde met van alles als het maar van ijzer was. Aankoopprijs: peanuts - verkoopprijs: volle pot. Het begin van een succesvolle carrière.

De Engelsen hadden het lastig om de opstand onder controle te krijgen omdat de Mau Mau zich schuil hielden in twee bosrijke gebieden op een honderdtal kilometer ten noorden van Nairobi en van daar uit nachtelijke aanvallen deden op zwakke doelen. De Engelsen die in mei 1945 verveeld zaten met een enorme overschot aan bommen gebruikten die vlotjes in Kenya. Op het einde was hun voorraad geslonken met 6 miljoen stuks. Kleine vliegtuigjes speurden de Mau Mau op tussen de bomen en wierpen rookbommetjes uit om aan te duiden waar moest gedropt worden. Zware bommenwerpers legden dan een bommentapijt met ervaren vliegers die blij waren terug achter de stuurknuppel van een viermotorige Lincoln te kunnen zitten. Het Engels leger bevocht de Mau Mau met 20.000 blanke soldaten, gesteund door 10.000 trouw gebleven Kikuyu. Ondanks die enorme troepenmacht heeft het 7 jaar geduurd voor de rust terug kwam. De Kikuyu hadden een stevige wrevel opgebouwd tegen de Britten, niet alleen door de enorme grondroof maar ook wegens de hooghartige Engelse houding tegenover de inlanders. Onverschilligheid was de ondergrond. Er wordt beweerd dat er geen greintje menselijkheid te bespeuren viel bij de 30.000 kolonisten.

In Kenya hebben de Engelsen gewacht om krottenwijken in Nairobi te vervangen door stenen woningen en moderne hospitalen op te richten tot ze wakker geschud werden door de Mau Mau. Wij waren daar al jaren druk mee bezig in onze kolonie. We hadden geen opstand daarvoor nodig. Leopold II had al de basis gelegd van bij de start.

Waar wij staan van te kijken is het aantal territoriale agenten in de jaren '50 in Kenya. Vier territoriale agenten voor een bevolking van een 500.000 bewoners. De bedoeling was: hun Kikuyu met rust te laten. Dat is wel verkeerd uitgevallen. Wij hadden een zestal territorialen per gewest van een 50.000 inlanders. Daarbij de invloed van een veeltal aan actieve missies.

Moesten de Leopold II-bashers Morel en Casement nog geleefd hebben in de jaren '50, wat zouden die twee dan weten te vertellen hebben? Waarschijnlijk : *splendid silence by a cup of tea*.

CONGO AAN DE DENDER

In 1894 verscheen te Luik en Aalst een 187 pagina's tellend boek onder de (Nederlandstalige) titel « De opvoeding der Congolezen in België ; oorsprong, stichting, gang en vordering van dit werk ». Deze merkwaardige, met verscheidene platen versierde publicatie van de hand van Pascalis Dubois behandelde één van de vele op dat ogenblik in de Brusselse salons nogal druk bediscussieerde onderwerpen betreffende de Congo Vrijstaat : de beschaving van de Congolezen.

Vanaf juli 1888 begint Abbé Van Impe, de directeur van het instituut St Louis de Gonzague te Gijzegem, te corresponderen met Edmond Van Eetvelde, « Algemene Bestuurder der Buitenlandse Zaken en der Erediensten van de Congo Vrijstaat ». Langs deze briefwisseling om wil Abbé Van Impe van Léopold II de toestemming krijgen om te starten met zijn project om Congolese kinderen naar België te halen ten einde hen hier in zijn instituut een beschaafde opvoeding te kunnen bezorgen. Let wel, het is niet de bedoeling dat de kinderen na afloop van hun opleiding in België blijven maar wel naar Congo terugkeren.

Abbé Van Impe bekommt de gevraagde toelating en in mei 1889 is de toen 12,5 jarige Vidi het eerste Congolese kind dat de poort van het instituut te Gijzegem binnenstapt. Vidi was de zoon van het dorpshoofd van Nemlao nabij Banana en wordt begin 1889 naar België gebracht door Oscar Gustin uit Luik. Op 3 april 1889 wordt de jonge Congolees gedoopt als Leopold Vidi, met als peter Koning Leopold II (op de plechtigheid vertegenwoordigd door de provinciegouverneur van Luik) en als meter de gravin de Steinlein d'Altestein. Na bijna 10 jaar in België te hebben verbleven neemt Leopold Vidi in het gezelschap van Van Gele op 6 december 1897 in Antwerpen de boot terug naar Congo waar de ontvangst aanvankelijk niet echt een meevaller is. In de 10 jaar afwezigheid heeft hij zijn vader, zijn broer en zijn oom verloren. Niemand schijnt in Boma op hem te zitten wachten of was ook maar op de hoogte van zijn nakende terugkeer. Het is uiteindelijk Pater Declene van de Scheutisten die zich over hem ontfermt. In oktober 1898 schrijft Leopold Vidi een brief aan Abbé Van Impe die deze prompt laat publiceren in Le Congo Belge van 15 oktober van 1898. (zie onder).

Leopold Vidi was de eerste van een hele resem kinderen die binnen het kader van de E. H Van Impe zijn project naar België werden gebracht en waaronder zich ook meisjes bevonden. Het eerste meisje dat zo op 18 november 1891 in België aankwam was de 3 jaar oude Kessouka, afkomstig uit de omgeving van Matadi. Zij werd door Abbé Van Impe toevertrouwd aan de Zusters van het klooster te Herdersem. Op paasmaandag 19 april 1892 werd zij gedoopt als Maria-Hendrika (Marie-Henriette) Kessouka. De plechtigheid ging echter niet door te Herdersem maar te Brugge in de Kapel van het Dierbaar Bloed waar de Barones Ruzette d'Anethan optrad als plaatsvervangster voor de officiële meter, Koningin Maria-Hendrika.

Vanaf 1894 begint het bestuur van de Congo Vrijstaat de instroom van nieuwe kinderen echter af te remmen. Het is immers de bedoeling dat de scholing van de inlandse bevolking in Congo zelf gebeurt. Bovendien zal ook vlug blijken dat de reïntegratie in Congo van de in België opgevoede kinderen zeer moeilijk verloopt. Heel wat blanken, missionarissen inclus, willen geen dergelijke Congolezen in hun gemeenschap want die kunnen niet meer zo gemakkelijk naar hun eigen inzichten worden gedruild. Van deze toen heersende ingesteldheid bestaat een getuigenis van Karel Buls, de toenmalige Brusselse burgemeester en politicus die in 1898 in Congo werd uitgenodigd voor het bijwonen van de inhuldiging van de spoorweg van Matadi naar Ndolo. Tijdens zijn rondreis bezocht hij onder andere de schoolkolonie van de Jezuïeten te Kimwenza. In zijn reisverslag maakte hij hierbij volgende aantekening bij zijn ontmoeting met Pater Liagre: « A ce moment de notre conversation deux jeunes noirs, porteurs d'une dame-jeanne, passent devant nous. Le père Liagre les appelle. Je constate qu'ils s'expriment assez facilement en français. Après les avoir congédiés le père me dit : Voilà des produits de l'éducation d'Europe! Que voulez-vous que je fasse de ces deux vauriens. Je les emploie à aller chercher de l'eau à la source. Ils ne sont bons qu'à cela. ». Over de uit Europa teruggekeerde meisjes is de pater nog cassanter: « Quant aux filles, que les bonnes soeurs qui les ont élevées en Belgique dans l'innocence d'un cloître se voilent la face. A peine rapatriées elles sentent leurs ardeurs sauvages se réveiller au brûlant soleil d'Afrique et emploient l'écriture à envoyer des déclarations d'amour aux blancs ».

DE EERWAARDIG HEER VAN IMPE.
BESTUURDER DES GEMEENTES
VAN DEN HEILIGEN ALMONDE VAN GOROGA, TE GOROGA,
AANVANDER DES WERKS VAN DE
OPVOEDING DER JONGE CONGOLEZEN IN BELGIË.

Une jeune nègresse, élève de l'institut Van Impe, à Gyseg'lem.
(Phot. de M. A. Verhaegen)

Het « Werk voor de opvoeding van jonge Congolezen in België » wordt uiteindelijk in 1900 opgedoekt nadat Abbé Van Impe, die zijn leerlingen laat optreden met zang, muziek en declamatie-spektakels, zoals bijvoorbeeld op de Wereldtentoonstelling van Brussel-Tervuren in 1897, in enkele persartikels beschuldigd wordt van uitbuiting. Bovendien kreeg Abbé Van Impe het aan de stok met Mgr. Stillemans die alle, steeds luider klinkende negatieve commotie in een steeds vijandiger wordende pers rond het werk van Van Impe liever niet zag verschijnen. De verhouding tussen Stillemans en Van Impe verziekte tenslotte tot een persoonlijke vete waarbij de Abbé, alle goede bedoelingen ten spijt, tegen dergelijke overmacht uiteraard wel het onderspit moest delven.

Tenslotte nog dit: het historische verhaal omtrent het werk voor de opvoeding van Congolezen in België heeft ook een onverwachte link met onze vereniging nu en dit via onze co-Mohikaan Joseph Schelfhout wiens grootmoeder mede aan het sterfbed van Abbé Van Impe heeft gezeten aangezien de beide families goed bevriend waren. Volgens de overlevering heeft de Abbé toen tot in zijn laatste ogenblik zijn onschuld betuigd en alle beschuldigingen die hem en zijn werk in een kwaad daglicht hadden gezet nogmaals ontkend.

Eddy Merveillie

"VOOR WAT HOORT WAT" en als dankbetuiging volgt hierna de lijst van ONZE STEUNENDE ERELEDEN die spontaan €25 – lidgeld hebben betaald. Dank zij hun "gulle bui" kunnen we in de Kersttijd een bijdrage storten aan de vijf NGO's in Congo

Aelter Agnes	Aatrijke	Allenus Willy	Oostende
Allemeesch Daniel	Roeselare	Anthonissen Corneel	Boortmeerbeek
Baeyens Odilon	De Pinte +	Blancke Carlos	Dilbeek
Bonne Anne-Rose	Brugge	Bouckaert Eugene	Kortrijk
Bruneel Herman	Lo-Reninge	Buseyne Hubrecht	Loppem
Buttiens Ernest	Ekeren	Callewier Alex	Harelbeke
Claeys-Maertens	Oostende	Cocqueraux Vic	St.Ulriks Kapelle
De Baets Herman	Oostende	De Clercq J.P.	Kruishoutem
De Cuyper Jean	Gent	De Decker Maria	Knokke
De Jonghe Wilfried	Oostende	De Jonghe Patrik	Kortrijk
De Meyer Raoul	Gent	De Pauw Gilbert	Afsnee +
De Ruyter Alex	Heusden	De Rycke Cecile	Beernem
De Visscher Lucas	Destelbergen	De Weireld Gisèle	St.Denis Westrem
De Zeine Em.	Brugge +	Debeuckelaere Michel	Aalst
Declercq Edgard	Jabbeka	Defrancq Arthur	Wervik
Dejonckheere Gilbert	Ieper	Delarue Palmer	Brasschaat
Delmotte Josephine	Roeselare	Demolder Cecile	Brugge
Deprez Gerard	Dilbeek	Deschodt Beatrix	Oostende
Devriese Robert	Lasne	Dewulf Gratiana Zr.	Nieuwpoort
D'Haene Andrea	Nieuwpoort	Duytschaever Benedict	Ekeren
Eerdekens-Schoofs	Brugge	Eggermont Boudewijn	Leffinge
Ervinck Karel	Beernem	Faelles Michel	St.lambr.Woluwe
Geens Florimond	Elsene	Gevaert André	St.Kruis Brugge
Gheys Liliane	Koksyde +	Gryson-Sinnaeve	Brugge
Hermans Walter	Westkapelle	Hermans Luc	Ieper
Hoeree Lucien	Antwerpen	Huart Michel	Machelen
Jaspers Louis	Glorianes Fr.	Lamote Carlo	Oostende
Leicher Bernard	Wevelgem	Lenoir Jozef	Maldegem
Maertens Mariette	Bredene	Mergaert Jef	Brugge
Merveillie Raf	Oostende	Merveillie Eddy	Burst
Michaux Armand	Moorsele	Opsomer Agnella Zr.	Ingelmunster
Patoor Jacqueline	Drongen	Permeke James	Alicante +
Pil Roger	Oostduinkerke	Reynders Paul	Assesse
Sabbe Albert	Gent	Scharpé Jan	Roeselare +
Schelfhout Joseph	Marke	Schuer Marcel	St.Mart.Latem +
Schutysen Ed.	Londerzeel	Servranckx Hugo	Evergem
Six Ivan	Herenthals	Slabbinck Wilfrieda	Oostende
Smis-Vlerik Andrea	Merelbeke	Souris-Slabinck	Brugge
Stroobant Annette	Brugge	Timperman Edgard	Roeselare
Van den Abeele A	De Haan	Vanden Hole Krisje	Lichtaart
Van Eyndhoven Louis	Mol	Van Hassel Daisy	Diest
Van Torre Jozef	Varsenaere	Van Wambeke Gerda Zr.	Deftinge
Vanacker Jozef	Roesbrugge	Van Cotten Arthur	Nieuwpoort
Vandekerckhove J.	Mariakerke	Vandemaale Frank	Oostende
Vandenbulcke Alfons	Roeselare +	Vanhoecke Maria	Gent
Vanneste Hugo	Stalhille	Vanpoelvoorde Ant.	Erembodegem
Verbist- Mertens	Knokke-Heist	Verbrugge Reginald	Roeselare +
Vereecke Michel	Torhout	Verhé Monique	St.Andries
Versyck Marc	St.Andries	Versele Nora	Oostende
Vlaeminck Fernand	Gent	Vlassenroot Marc	Dendermonde

(1) Algoed Ludwina	Zwijnaarde	Baeckelandt Peter	Knokke
Burgraff Joseph	Gentines	Creupelant Denise	Kuurne
Damman Claude	Kortrijk	Degelin-Selis	Zaventhem
De Maere d'Aertrycke A.	Waver	De Meester Jaak	Kortrijk
De Pril Fernand	Kerksken	Duytschaever Gabriela	Ekeren
Duytschaever Maria	Merksem	Hennaerts David	Brussel
Hoste Hendrik	Wondelgem	Lecocq Mieke	St. Niklaas
Leenknecht Patrick	St El. Winkel	Loobuyck Daniel	Waregem
Scheurman Manja	Kortesem	Suetens Lief zr.	Heverlee
Tas Raymond	Oostende	Vandenberghé Edwin	Essen
Vandevoorde Denise	Spanje	Van Severen Frans	Londerzeel
Van Herpe Karel	St. Martens L.	Verhoest Louis	Roeselare

Gegijzeld!

„Wij hebben 162 dagen en nachten doodsangsten uitgestaan en werden op een beestachtige én mensonwaardige manier behandeld. Het minste waar wij recht op hebben is een morele schadevergoeding of dezelfde compensaties als de Korea-ve-teranen.” Dat vraagt de gepensioneerde Beernemse sergeant Willy Guidé in een brief aan Koning Albert II. Hij was een van de acht Belgische militairen die in 1961 zes maanden lang in Zaïre gegijzeld werden door Lumumbisten.

„Trek je plan” (2)

Op 11 januari 1961 vloog radiotelegrafist Willy Guidé met zeven andere Belgische soldaten, o.w. Aartrijkenaar Gaby Verleye, vanuit Melsbroek naar het Afrikaanse Usumbura, een Ruandese stad vlakbij de grens met het toenmalige Zaïre. „Mijn toekomstige Duitse vrouw Rosemarie Klöckner was drie maanden zwanger bij mijn vertrek”, vertelt Willy Guidé, die bij de Eerste Carabiniers Prins Boudewijn in Siegen gekazerneerd was.

Het was niet de eerste keer dat deze soldaat naar voormalig Belgisch Kongo trok. Op 22 juni 1960 had hij als para tijdens de onafhankelijkheidsstrijd enkele koloniale meten helpen evacueren. In 1961 moest de Beernemse radiotelegrafist de 150 para's die de grensstreek tussen Zaïre en Ruanda controleerden, gaan versterken. Hun taak als NAVO-vrijwilligers was te beletten dat de Lumumbisten — de aanhangers van rebellenleider Lumumba — de Ruandese grens overstaken.

„Op bevel van de plaatselijke majoor moesten wij bij onze aankomst de militaire eenheid in Changugu vervoegen”, herinnert Willy Guidé zich nog. Toen sergeant Armand Kiekens de majoor om munitie, een landkaart en een plaatselijke gids vroeg, kreeg hij het volgende laconieke antwoord: „Julie zijn hier niet in Duitsland. Ik heb geen stafkaart. Trek je plan.”

Het gevolg was dat de vrachtwagen met de acht Belgische militairen al na 12 km de weg kwijtraakte en per ver-gissing de Zaïrese grens over-stak. „Normaal gezien vormde de Ruzizi-stroom de grenslijn met Zaïre. Maar op sommige plaatsen was die rivier volledig opgedroogd, zodat wij die in onze onervarenheid over-staken. Plots werden wij omsingeld door Zaïrese rebellen, die het vuur op ons openden.”

„Aangezien wij geen munitie hadden, hebben wij ons onmiddellijk overgegeven. Wij werden ruw op de grond ge-gooid, twee aan twee geboeid

en naar een nabijgelegen dorp gebracht. Daar moesten wij op onze knieën gaan zitten. De bedoeling was dat een jeep over onze benen zou rijden. Op het laatste nippertje heeft een aanwezige Zaïrese burger dit plannetje van de Lumumbisten verijdeld.”

„Vervolgens werden wij naar Stanleystad getransporteerd: een rit van 1.850 km die drie dagen en twee nachten duurde. In elk dorp langs de weg werden wij als jachttrofee uit de wagen gehaald. De dor-pelingen bespuwden ons en schopten ons in het aange-

De Acht van Stanleystad

Relaas van een mensonterende gijzeling

zicht. Het was hun wraak voor tientallen jaren onderdrukking door Belgische koloniale.”

„Achteraf vernamen wij dat de majoor van de Belgische para's de toenmalige minister van defensie Seghers de toestemming gevraagd had om ons te bevrijden tijdens die tocht. Hij kreeg dit fiat niet, omdat de minister een internationaal conflict vreesde indien Belgische militairen de Zaïrese grens overstaken...” (1)

Opstand

In het door Lumumba gecontroleerde Stanleystad werden de acht Belgische soldaten in een apart kwartier van de plaatselijke gevangenis opgesloten. „Gelukkig maar. Want de rest van de gevangenis werd bevolkt door dieven, moordenaars en krokodillen, dat waren kannibalen”, vervolgt Willy Guidé. „Wij werden wel geregeld door de bewakers geslagen met bamboestokken. Zij hielden pas op toen wij begonnen te bloeden.”

„Ik denk dat wij het nooit zouden overleefd hebben, indien wij in één cel bij de Zaïrese gevangenis geplaatst geweest waren. Op 16 februari 1961 — de dag nadat Lumumba vermoord was — brak er immers een opstand uit onder de gevangenen. De Nederlandse krokodillenjager Jaak Van Der Loo, die met ons in de cel zat omdat hij er ten onrechte van verdacht werd ons over de grens gesmokkeld te hebben,

kende de inlandse talen. Hij hoorde de overige gevangenen zeggen dat zij ons levend wilden verbranden.”

„Jaak Van Der Loo slaagde erin de plaatselijke generaal Lundula te overtuigen om, ter onzer bescherming, extra militaire bewakers in te zetten. Wij zijn toen door het oog van de naald gekropen. Op 1 maart 1961 kwam een afgevaardigde van het internationale Rode Kruis zelfs informeren naar onze gezondheid.”

Grote spin

Op 1 april 1961 kregen de acht Belgische gevangenen nieuwe moed, toen de familie van de Vlaamse koloniaal Roger Delahaye een bezoek bracht aan hun cel. „Via omkoperij — Roger Delahaye gaf de gevangenisdirecteur benzine en olie — kon hij maniok, bananen en sigaretten onze cel binnensmokkelen. Wij waanden ons eventjes in de hemel!”

„Met achten in één cel hadden wij één emmer om onze behoeften in te doen. Geregeld tiep die over, omdat wij wegens de slechte hygiëne met diarree kampten. Op den duur deden wij onze behoeften in gen hoek van de cel. Wij hadden niet eens papier om onze billen schoon te wrijven.”

„'s Nachts kregen wij één deken, maar wij moesten op de harde betonnen grond slapen. Onze broek en ons hemd dienden als hoofdkussen. Een bepaalde nacht raakten wij echt

in paniek, toen er een grote spin in onze cel opdook. Wij wisten niet of ze al dan niet giftig was.”

Begin mei 1961 kwam Jozef Mergaert — een pater van de Steenbrugse abdij — de mis lezen voor de Belgische gevangenen. Diezelfde maand kregen de soldaten het gezelschap van drie Vlaamse paters, die door de bewakers verplicht werden hun baarden af te scheren.

Op 4 juni 1961 kwam de Zaïrese majoor Opepe plots in hun cel een pint drinken en meldde Willy Guidé en zijn

companen dat ze binnenkort zouden vrijgelaten worden. Maar het duurde nog tot 22 juni eer minister Ghenye de gevangenisdirecteur de toelating gaf om de Belgen over te dragen aan Ethiopische UNO-troepen.

„Zij begeleidden ons 's nachts naar het plaatselijke vliegveld, waar wij nog beschoten werden door rebellen. Echt populair waren de Belgen daar niet”, zegt Willy Guidé, die op 24 juni 1961 veilig op Melsbroek landde.

(1) Brute pech, een week na de dood van Lumumba...

(2) Daàr lag de echte schuld en niemand werd berecht, alle 'para-plus' enz, enz...

De acht militairen doorstonden doodsangsten.

Willy Guidé werd na zijn vrijlating in 1961 als een held ontvangen door het schepencollege van Knésselara.

Kaarsen druipen... 2017

Kaarsen druipen...

Kaarsen druipen in de donkere nis-
mijn land is ver, nu het Kerstmis is.
mijn streek, mijn Limburg een verre groet!
ginds ken je de mensen aan 't kloppen van je bloed.

Ik heb het warm, de dag weegt zwaar,
'k verlang naar sneeuw bij 't kantelen van 't jaar,
naar rijp aan de bomen en witte wegen,
naar rook uit de schouwen en 't ijle bewegen
van schaduwen in de verre mist
naar lichten die flikkeren vol geheimnis
achter gebrande ramen, naar jou en mij tesamen
in de bleke koele lucht en naast ons als 'n stille zucht,
de wiekslag van 'n grijze vogel -
wat donkere bomen, 'n den - 'n heg en wat late mensen op weg...

Banale half-vergeten dingen: 'n kerstkaart, wafels, de warme
geur van kruidenwijn in fonkelende glazen..
en de rook van houtvuur uit een open deur.

..... Niet meer die vlam die in de tropen loeit,
niet meer die zon die alle dingen schroeit -
en ook niet meer die donkere, fluisterende geluiden.
Neen! Ik wil de klokken horen luiden!

Kaarsen druipen in de donkere nis,
mijn land is ver - nu het Kerstmis is....

Gil Claes